

місцевим бюджетам додаткових повноважень не тільки не дало змоги для повноцінного фінансування власних видатків, але й додало додаткових зобов'язань, які раніше виконувала центральна влада [5].

Література:

1. Інформація щодо виконання Державного бюджету України за 2017 рік. URL: <http://www.ac-rada.gov.ua>.

2. Бюджетна система : інтегр. навч. комплекс / під ред. Л.О. Омелянович. Донецьк: ДонНУЕТ, 2008. 237 с.

3. Павлюк К.В. Видатки бюджетів на розвиток людського капіталу як чинник економічного зростання. *Фінанси України*. 2006. № 9. С. 30 – 46.

4. Кодацький В. Щодо питання поліпшення використання державних ресурсів. *Економіка України*. 2007. № 2. С.85 – 87.

5. Жибер Т.В. Удосконалення процесу бюджетування в Україні. *Фінанси України*. 2009. № 8. С. 76 – 81.

6. Телюк К. Формування та місце видатків державного бюджету в управлінні державними фінансами. *Регіональна економіка*. 2006. № 1. С. 135 – 140.

7. Розвиток бюджетного процесу в умовах економічних перетворень : монографія / С.І. Юрій, В.Г. Дем'янишин, О.П. Кириленко та ін. ; за ред. С.І. Юрія, В. Г. Дем'янишина. Тернопіль : Економічна думка, 2012. 376 с.

Сімків Христина Богданівна

ст. гр. Фзмі-21, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Карпшин Н.І.

СОЦІАЛЬНІ ВИДАТКИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Сучасний період розвитку України характеризується розгортанням процесів реалізації реформ фінансової децентралізації, а також комплексу секторальних реформ, спрямованих на посилення спроможності територіальних громад. На сьогоднішній день першочерговою проблемою бюджетного фінансування соціальної сфери як невід'ємної складової соціально-економічного розвитку України є недостатній рівень фінансування видатків соціального спрямування з бюджетів різних рівнів.

Проаналізувавши фінансування соціальної сфери на місцевих та державному рівнях, необхідно зазначити, що за 2010-2017 рр. найбільший обсяг коштів спрямовувався на фінансування освіти, соціальний захист та медицину.

Видатки на соціальний захист з місцевих бюджетів в 2017 р. становлять 30% загального обсягу фінансування у порівнянні з 2010 р – 24%, відповідно з державного бюджету – 5% у 2017 р. та 4,6% у 2010 р. Це свідчить про децентралізацію коштів та передачу більшості повноважень, пов'язаних із соціальним захистом, до органів місцевої влади. Зокрема, у державному бюджеті протягом 2017 р., порівняно з 2016 р., частка видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення знизилася з 59,4% до 45,55%, що пояснюється тим, що частину фінансування соціальних функцій державних органів влади було передано на місцевий рівень [3]

Зміни у плануванні видатків місцевих бюджетів на освіту відбулись в 2015 р. після прийняття постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам» [2]. У 2018 році запроваджено нову формулу, в основу якої покладено розрахункову кількість ставок педагогічних працівників, визначену на підставі навчального навантаження, розрахункової наповнюваності класів та навчальних планів. Якщо протягом 2010-2016 рр. спостерігалася негативна тенденція до скорочення частки видатків Зведеного бюджету України на освіту (як відносно обсягу ВВП (з 7,4% у 2010 р. до 5,4% у 2016 р.), так і обсягу видатків зведеного бюджету України (з 21,1% у 2010 р. до 15,5% у 2016 р.), то у 2017-2018 рр. Міністерству освіти і науки України разом з урядом вдалося її змінити – видатки на освіту порівняно з 2016 р. суттєво збільшилися у 2017 р. У Зведеному бюджеті України на 2018 р. заплановано обсяг освітніх видатків 5,9% від ВВП та 16,6% від загального обсягу видатків Зведеного бюджету України.

Найбільш вагомим джерелом фінансування закладів охорони здоров'я є кошти державного і місцевих бюджетів. З 2018 року проходять структурні зміни, пов'язані із запуском реформи охорони здоров'я, на що у державному бюджеті було виділено 13 млрд. грн. Однак, з липня бюджетні видатки було зменшено до 7 млрд. грн. внаслідок уповільнення реформи. Тому, медична субвенція зменшилась з 2% ВВП до 1,7%. Утримання приміщень, оплата комунальних послуг лікарень та енергоносіїв – це відповідальність місцевих бюджетів, минулого року їх видатки складали 0,6% від ВВП, цього року закладається 0,9% від ВВП. Проте після переведення всієї медицини на нову систему фінансування (після 2021 року) кошти більше не будуть виділятися у вигляді субвенції місцевим бюджетам, НСЗУ виділятиме їх лікарням за виконання послуг [1].

Найменше фінансуються комунальне господарство та культурний розвиток – 5% загального обсягу фінансування у 2010 р. та 3,5 % – 2017 р.

з державного бюджету, а також 8% у 2010 р. та 9% у 2017 р. з місцевих бюджетів. Їх обсяг залишається на критичному рівні не зважаючи на всі зусилля влади модернізувати дані структурні елементи (напрями) соціальної сфери [1].

Необхідність наближення рівня та якості життя населення України до світових стандартів вимагає якісних змін у реалізації соціальної політики, вдосконалення процесу планування та здійснення соціальних видатків. Більшість галузей соціальної сфери в Україні є безплатною, а мережа установ соціальної сфери (переважно державної та комунальної форм власності) розрахована на повне соціальне забезпечення всіх верств населення. Як наслідок, держава здійснюючи бюджетне фінансування соціальної сфери, реалізує свої соціальні гарантії та забезпечує надання населенню гарантованого обсягу послуг у сфері освіти, охорони здоров'я, культурного обслуговування та соціального захисту, визначає показники матеріального добробуту працівників соціальної сфери, непрацевдатних осіб та інших пільгових категорій.

Література:

1. Видатки. Ціна держави. URL: <http://cost.ua/budget/expenditure/>.
2. Закон України «Про Державний бюджет України на 2016 рік». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/928-19>.
3. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

Склінар Остап Володимирович

ст. гр. ФЗм-21, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Квасниця О.В.

СТИМУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

В сучасних умовах реформи місцевого самоврядування та децентралізації з'являються як нові можливості, так і нові загрози соціально-економічного розвитку регіонів та територіально-суспільних систем різних рівнів, в тому числі, і в результаті передачі частини повноважень та відповідальності з центру в регіон – на рівень органів місцевого самоврядування територіальних громад базового рівня. Забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку регіонів та формування міжбюджетних відносин з метою підвищення рівня фінансової самодостатності територіальних громад досягається шляхом впровадження бюджетної децентралізації, яка не лише дозволяє збільшити